

## بررسی کیفیت آموزشی دوره‌های دکتری علوم انسانی دانشگاه شیراز در دو دوره زمانی

رزا خورشیدی<sup>۱</sup>

### چکیده

در مورد اهمیت علوم انسانی و حساسیت آن از یکسو و لزوم ارتقاء بینش و آموزش این علوم در کشور بارها سخنرانی و نوشته شده است. ولی باید دید در عمل چه اقداماتی صورت گرفته است؟ کیفیت آموزش این علوم چگونه است؟ به طور قطع بهترین کسانی که می‌توانند در این مقوله اظهار نظر کنند، افرادی هستند که دست‌اندر کار مستقیم تعلیم و تعلم در این رشته و این شاخه از علوم به شمار می‌روند. دانشجویان، دانش‌آموختگان و مدرسان رشته‌های مختلف علوم انسانی، از جمله این افراد هستند.

از سوی دیگر دوره‌های دکتری به عنوان بالاترین سطح آموزشی در هر رشته‌ای به سایر دوره‌ها ارجحیت دارند و مسلماً باید بهترین کیفیت را نیز در مقام مقایسه داشته باشند. ولی بازهم باید دید در عمل وضع به چه صورت است.

این مقاله که حاصل دو تحقیق میدانی است به بررسی کیفیت آموزشی دوره‌های دکتری علوم انسانی در دانشگاه شیراز می‌پردازد. اولین پژوهش در سال تحصیلی

---

۱. کارشناس ارشد مدیریت آموزشی

۷۸-۱۳۷۷ انجام شد و طی آن، میزان رضایت سه گروه دانشجویان، دانش‌آموختگان و اعضاء هیئت علمی دوره‌های دکتری دانشگاه شیراز از فرایندهای مختلف دوره، سنجش کرد. پژوهش دوم در سال تحصیلی ۸۴-۱۳۸۳ انجام شد و همان متغیرها را مجدداً ارزیابی کرد. ابزار تحقیق، پرسشنامه استاندارد بین‌المللی ETS امریکا بود که برای اعتباربخشی دوره‌های دکتری به کار می‌رود. نتایج نشان داد که میزان رضایت هر یک از سه گروه پاسخگویان به تحقیق از دوره تحصیلی خود پایین‌تر از متوسط و در حد ضعیف است. همین نتایج در فاصله زمانی پنج ساله‌ای که تحقیق تکرار شد، مجدداً به دست آمد. این مسئله نشان می‌دهد که در این فاصله زمانی به‌رغم تأکید مسئولان و صاحب‌نظران بر اعتلای علوم انسانی، این مقوله در دانشگاه شیراز که از جمله دانشگاه‌های مطرح کشور از یک سو و مهد ادبیات و علوم انسانی از سوی دیگر است، ارتقاء کیفی نیافته است. در مقاله وارد جزئیات ابزار تحقیق شده و حوزه‌هایی که سنجش شده است به تفکیک بررسی می‌شود. در این میان می‌توان نقاط ضعف دوره‌ها را به دست آورد و جهت ارتقاء کیفی آنها برنامه‌ریزی کرد. لازم به ذکر است که در تحقیق اول، هیچ‌گونه نمونه‌گیری صورت نگرفته و جامعه و نمونه با هم برابر بوده‌اند.

**واژگان کلیدی:** علوم انسانی، تحقیق میدانی، دوره‌های دکتری، ارزشیابی آموزشی، دانشگاه شیراز